

MGS100: Sannolikhetssteori 1, del 2 – Tentamen

15 december 2008

Examinator och jour: Daniel Ahlberg, tel. 073-617 5831

Hjälpmiddel: Formelblad, räknedosa.

Betygsgränser: För G krävs 15 poäng, VG 23 poäng, max. 30 poäng.

Fullständiga och välmotiverade lösningar skall ges till varje uppgift.

-
- Definiera begreppet konvergens i sannolikhetssteori. (1p)
 - Formulera och bevisa Stora talens lag (svaga formen). (3p)
 - Betrakta ett försök i vilket en händelse A inträffar med sannolikhetssteori p . Upprepa försöket n gånger oberoende av varandra, och låt S_n beteckna antalet försök för vilka A inträffar. Visa att

$$\frac{S_n}{n} \xrightarrow{P} p, \quad \text{då } n \rightarrow \infty. \quad (2p)$$

- Förklara följande begrepp inom hypotesprövning:
 - Nollhypotes och alternativ hypotes. (1p)
 - Typ I- och typ II-fel vid hypotesprövning. (1p)
 - Signifikansnivå och p-värde. (1p)
 - Vad är ett lämpligt kriterium för val mellan två test på samma signifikansnivå? (1p)
- I de flesta städer brukar större taxibolag numrera sina bilar med $1, 2, \dots, N$. Under en promenad i en ny stad observerar du 7 taxibilar från ett och samma bolag med nummer

97, 234, 166, 7, 65, 17, 4.

Du vill nu uppskatta det totala antalet taxibilar i detta bolag.

- Vilka antaganden på dina observationer behöver du göra för att skatta bolagets totala antal taxibilar N ? (1p)
 - Tag fram Maximum Likelihood-skattaren för antalet taxibilar. (2p)
 - Tag fram momentskattaren för antalet taxibilar. (2p)
 - Varför är momentmetoden olämplig för att uppskatta N i detta fall? (1p)
- I sina försök med att korsa ärtväxter framställde munken Gregor Mendel bland annat 556 plantor som klassificerades efter färg (gul eller grön) och form (slät eller skrynklig). Resultatet kan ses i nedanstående korstabell. Mendels teori var att egenskaper såsom en plantas färg och form bestäms av separata gener, och går i arv. Speciellt bestäms de oberoende av varandra. Testa hurvida egenskaperna färg och form kan anses oberoende. (3p)

	Slät	Skrynklig	Summa
Gul	315	101	416
Grön	108	32	140
Summa	423	133	556

5. För att undersöka om mängden C-vitamin i frukt minskar med förvaringstiden mättes halten C-vitamin hos ett parti kiwifrukt vid olika tidpunkter.

Förvaringstid (dagar)	0	1	2	5	7	10
C-vitaminhalt (mg/100g)	93	85	80	84	83	79

- (a) Sätt upp en enkel linjär regressionsmodell. Vilka antaganden görs? (1p)
- (b) Skatta samtliga parametrar i modellen. (1p)
- (c) Tag fram ett approximativt 95%-igt konfidensintervall för linjens lutning. (2p)
- (d) Kan vi förkasta hypotesen att C-vitaminhalten inte minskar (i det aktuella tidsintervallet) på signifikansnivå $\alpha \approx 0.05$? (1p)
6. I USA uppskattas fyra av tusen individer vara HIV-smittade. ELISA-testet används som standard för att testa en person för HIV. En stor studie vid 752 olika laboratorier i USA rapporterade att ELISA-testet har *sensitivitet* (andel positiva resultat bland smittade individer) 0.997 och *noggrannhet* (andel negativa resultat bland friska individer) 0.985.

- (a) Givet att en person har testats positiv, vad är sannolikheten att han faktiskt är smittad? (2p)
- (b) ELISA-testet utvecklades för att på hög konfidensnivå kunna utesluta att donerat blod är HIV-smittat. Borde man därför blir förvånad om ovanstående sannolikhet är låg? Motivera ditt svar. (1p)
- (c) I termer av hypotesprövning. Vad sätter ELISA-testet som nollhypotes respektive alternativ hypotes? (1p)
- (d) Om en person testats positiv med ELISA-testet görs ett verifierande *Western blot*-test. Det verifierande testet ger en noggrannhet på 0.9995. Sensitiviteten för ELISA-testet i kombination med det verifierande testet är 0.997. Vad är sannolikheten att personen är smittad givet att också det verifierande testet är positivt? (2p)

(Källa: Wikipedia)